

PŘEHLED VĚDECKÝCH AKTIVIT KATEDRY PSYCHOLOGIE (2004 – 2008)

(Publikační aktivity členů katedry viz http://beta.pedf.cuni.cz/publikacni_cinnost.htm.)

I. Mezinárodní vědecká spolupráce

- Koordinace výzkumu fonologických dovedností pro University of Liverpool, Dr. M. Caravolas (2003-2008) – do výzkumu byli zapojeni doktorandi katedry, byl realizován výzkumný projekt vývoje fonologických dovedností na počátku školní docházky, společné semináře, související výuka a mobilita via Erasmus (A. Kucharská; G. Málková).
- Projekt Enhancing Literacy Development in European Languages = ELDEL (2008-2013) – navazující na předchozí spolupráci s University of Liverpool; realizovaný s grantovou podporou 7. rámcového programu EU - kategorie projektů označovaných jako „Školení začínajících výzkumných pracovníků“, neboli *Marie Curie Initial Training Network (ITN)*. Spolupráce se současnou světovou „dyslektologickou“ špičkou (Caravolas, Snowling, Hulme, Mikulajová aj.) – univerzity ve Velké Británii (Bangor, York), ve Francii (Poitiers, Claremont), na Slovensku (Bratislava) a ve Španělsku (Granada). Dvě větve výzkumu: WP1 Vývoj gramotnosti v evropských jazycích (senior researcher G. Málková, junior researcher M. Litavský), WP2 Vývoj gramotnosti u dětí s rizikem dyslexie a dětí se specifickou poruchou jazyka a řeči, tzv. SLI (senior researcher A. Kucharská, junior researcher Z. Jagerčíková). Manager Sotáková. Blíže viz www.eldel.cz.
- EUROPEP - Comparaison des politiques d'éducation prioritaire en Europe. Evaluation, conditions de réussite. (2006 - 2782 / 001 – 001) Evropská komise - program Socrates 6.1.2, 2006-2009; (D. Greger - hlavní řešitel za ČR, spoluřešitel E. Walterová a z Katedry pedagogické a školní psychologie: S. Štech, M. Levínská, I. Smetáčková). Inštituce: INRP (koordinátor), Université Paris 8, Institut de recherches et d'études sur le monde arabe et musulman- Francie; Pre-School Learning Alliance – Velká Británie; Université d'Athènes a Université de Patras – Řecko; Université de Mons-Hainaut a Katholieke Universiteit Leuven – Belgie; Escola superior de educação de Coimbra – Portugalsko; Örebro Universitet a Uppsala Universitet – Švédsko; Institut Intercultural Timisoara – Rumunsko. Výstup Demeuse, M., Frandji, D., Greger, D., & Rochex, J-Y. (Eds.): *Les politiques d'éducation prioritaire en Europe: Conceptions, mises en oeuvre, débats*. Lyon: INRP, 2008.
- Spolupráce s Polskou dyslektickou společností (prof. Bogdanowicz), pracovní semináře pro pracovníky Gdaňské univerzity 12.12.2008 (A. Kucharská).
- OECD/IMHE (jeden z programů OECD "Institutional Management of Higher Education" - IMHE) aktivní účast v projektu "Quality of Teaching" (hlavní řešitel Fabrice Hénard; S. Štech člen řešitelského týmu).
- Oficiální konzultant pro: Mgr. Katarína Búšová, interní doktorandka (školitel prof. Darák) Ústavu pedagogiky a psychologie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove; realizované via její studijní pobyt na PedF UK 2008 (M. Kučera).

II. Získaná ocenění za vědu

1. Autoři monografie *Psychický vývoje dítěte od první do páté třídy* získali Medaili MŠMT ČR I. stupně za r. 2005 – toho roku jako jediní (M. Kučera + D. Bittnerová, D. Doubek, L. Hříbková, M. Klusák, M. Levínská, J. Slavík, A. Škaloudová, I. Viktorová).

2. Internetové stránky Pražské skupiny školní etnografie (<http://userweb.pedf.cuni.cz/kpsp/etnografie/index.htm>) byly v r. 2008 převzaty do péče Národní knihovnou ČR jako součást Národního konzervačního fondu.

Ocenění diplomandů

- Cena V. Příhody pro DP: Vaňková Hana. *Dračí doupe: Vývoj hry podle věkových identifikací hráčů*. 2005 (M. Kučera); Albertová Barbora. *Psychologické otázky osvojování psacího písma*. 2007 (M. Kučera); Kravcová Jana. *Idoly u dětí školního věku*. 2008 (M. Kučera).
- Cena Josefa Hlávky pro nejlepší studenty a absolventy: Kováčová Kamila. *Otázky ve škole*. 2005 (M. Klusák); Pekárková Kateřina. *Mediace významu ve hrách na hrdiny* 2008 (V. Chrz)

III. Účast na mezinárodních vědeckých konferencích

Organizace konference

- V. Pokorná: organizátorka konference Inclusive and Cognitive Education – UK PedF 2005.
- J. Procházková: koordinace tematické sekce Krizová intervence Psychologických dnů Česko-Slovenské konference – 2004.
- I. Smetáčková: organizátorka soutěžní konference studentské odborné činnosti v oboru psychologie Studentské psychologické dny 2009 na PedF UK. Účast všech kateder psychologie z České a Slovenské republiky.

Invited speaker

- S. Štech: duben 2005 evropská konference programu COMENIUS (UK-PedF. Doc. Uhlířová) úvodní *Continuité et discontinuité de la socialisation pré-scolaire et scolaire*. Později vyšlo v časopise L'ERRE, 2006, č. 24, s. 15-20. ISSN 0980-5729.
- S. Štech: říjen 2005, konference INCLUES (hlavní organizátor doc. Pokorná a katedra Praha, UK-PedF. *Specifičnost poznávání a učení ve školním kontextu*. Posléze publikace ŠTECH, S.: *Specific Features of Cognition and Learning in the School Context. Paradoxes of the Emphasis on Cultural Practices of Cognition Close to the Child*. *Transylvanian Journal of Psychology*, 2006, Special Issue n.2, Suppl. n.1, s.63-76. ISSN 1454-797.
- S. Štech: květen 2006 konference *Repenser la justice en éducation* (INRP Lyon); posléze publikace: ŠTECH, S.: *A "Post-egalitarian" Society - From Statistical to Liberal Justice*. *Orbis Scholae*, 2, 2008, 2, s. 7-17. ISSN 1802-4637.
- S. Štech: červenec 2006 30. konference PME (Psychology in Mathematics Education) Přednáška vedla k oslovení kolegy z VB (Oxford) a asi roční spolupráci na monografii; ŠTECH, S.: *School Mathematics as a Developmental Activity*. in WATSON, A.; WINBOURNE, P.(eds.): *New Directions for Situated Cognition in Mathematics Education*. London: Springer, 2008, s. 13-30. ISBN-13: 978-0-387-71577-3.
- S. Štech: *Pedagogika mezi vědou a ideologií - pokrok či úpadek vědeckosti?* 17. výroční konference ČAPV, Hradec Králové, 2.9-3.9.2008.

- S. Štech: L.S.Vygotski et G. Politzer: le point de vue du développement comme élément constitutif du fait psychologique. Mezinárodní konference "Une science du développement est-elle possible ?" Université de Geneve, 15.10.-17.10.2008.
- M. Kučera: Koordinátor Pozvaného sympózia 1 - Etnografický přístup ve školním prostředí. Pokus o zobecnění 15 let v terénu. VII. česko-slovenská konference s mezinárodní účastí Kvalitativny přístup a metódy vo vedách o človeku. Bratislava - 21. 1. 2008 (účastníci se M. Klusák, I. Viktorová).

IV. Vědecké výsledky doktorandů

- Disertační práce A. Škaloudové: Predikce úspěšnosti ve studiu učitelství – Bolzanova cena r. 2004.
- Účast Pavly Skaskové na zahraniční konferenci (SR) doktorandů v r. 2009.
- Projekt GAUK doktorandky Olgy Pařízkové.
- Vedení a odborná korektura materiálu vzešlého z dlouhodobého výzkumu dyslexie v dospělosti, doktorandka Chalupová (realizační tým Cimlerová, Pokorná).

V. Zapojení katedry do organizace vědy

(účast v redakčních radách, vědeckých společnostech ap.)

Mezinárodně

1. Expert v síti NESSE (Network of Experts in Social Sciences of Education and Training) s hlavním koordinátorem INRP - Institut National de Recherche Pédagogique (Lyon) při DG EAC (Directorate General – Education and Culture) v Bruselu. Skupina asi 15 expertů tvoří od r. 2007 tým, který se vyjadřuje k dokumentům EK, hodnotí různé konference, navrhuje výzkumné projekty, resp. hodnotí již realizované atd. (S. Štech)
2. Redakční rada Recherche et Formation (INRP, Paříž) (S. Štech)

V České Republice

1. Výkonná redakce časopisu Pedagogika (S. Štech). Redakční rada časopisu E-psychologie (M. Klusák). Redakční rada časopisu Pedagogicko-psychologické poradenství. Zpravodaj IPPP ČR. (A. Kucharská).
2. Místopředseda Rady Psychologického ústavu AV ČR, v.v.i. (S. Štech); člen vědecké rady ZU v Plzni (I. Pavelková)
  - 2004-2008 proděkan pro vědu na PedF UK (Z. Helus).
  - Předseda oborové rady pedagogické psychologie na PedF UK - od 2004 (M. Kučera); člen oborové rady psychologie na PedF UK (Z. Helus, I. Pavelková, S. Štech); člen oborových rad výtvarné výchovy, didaktiky chemie na PedF UK (Z. Helus).
  - Člen oborových rad didaktiky fyziky na PedF ZU v Plzni, vzdělávání v bohemistice na PedF UJEP v Ústí n. Labem (Z. Helus); člen oborových rad didaktiky fyziky a obecných otázek fyziky na MFF UK, geografie na PřF UK, psychologie na JU v Českých Budějovicích (I. Pavelková); člen oborové rady sociální psychologie a psychologie práce FF UK, didaktiky vyučování ekonomickým předmětům FFÚ VŠE (S. Štech).
3. Grantové agentury - Od 2003 do 2009 člen podoborové komise (pedagogika-psychologie) a od 2003 do 2006 oborové komise (společenské vědy) GA ČR (M. Kučera). 2006-2009 člen OR 7 GAAV, 2008 její místopředseda (M. Klusák). Zpravodaj GA UK (L. Hříbková).

4. Expertní práce - Podíl na Zpracování výzkumné zprávy pro vládu ČR a Světovou banku na téma "Politika zaměstnanosti ve vztahu k Rómům. Posouzení kvalifikačních předpokladů a dovedností Rómů pro jejich uplatnění na trhu práce" - 2008; pomoc Etnologickému ústavu AV ČR s testem funkční gramotnosti (M. Kučera). Člen odborné pracovní skupiny MŠMT pro rovné příležitosti žen a mužů (I. Smetáčková). Účast v Radě expertů Psychodiagnostiky s.r.o. (2007-2008 A. Kucharská).

5. Vědecké společnosti

- Koordinátor 133. klinického dne Českomoravské psychologické společnosti *Psychický vývoj dítěte od 1. do 5. třídy*, Lékařský dům 9. ledna 2006 (M. Kučera); Koordinátor klinických dnů Českomoravské psychologické společnosti na téma násilí - 2004, agresivita - 2005, práva dětí - 2006, etické problémy - 2007 (J. Procházková).
- Místopředsedkyně o.s. Česká společnost dyslexie, zprostředkující odborné veřejnosti nejnovější poznatky světové „dyslektologie“ (A. Kucharská). Předsedkyně sekce pedagogické psychologie Českomoravské psychologické společnosti (I. Pavelková).

VI. Postupující graduace na katedře

-prof: S. Štech 2007

-doc: L. Hříbková 2005; M. Kučera 2006; V. Chrz 2008

-PhD: M. Levínská 2005; A. Kucharská 2006; M. Preiss 2007; J. Lukavský, I. Smetáčková, I. Viktorová 2008;

-PhDr: A. Kucharská, V. Martanová 2007; I. Smetáčková 2008

VII. Čeho si na vědecké práci naší katedry nejvíce ceníme

Na vědecké práci naší katedry si nejvíce ceníme její koncepční realizace dle následujících třech principů: (1) co nejkomplexnější pokrytí problematiky pedagogické a školní psychologie; (2) rozvíjení spolupráce a komparace v kvalitě na mezinárodní úrovni; (3) zakotvení v kulturně specifické empirii české edukace. Dokumentovat to lze nejen přehledem grantů a publikační činnosti (evidované děkanátem PedF), ale též následujícím přehledem realizovaných projektů jednotlivých zaměstnanců či jejich skupin.

1. Projekt Enhancing literacy development in European Languages = ELDEL (viz výše *Mezinárodní vědecká spolupráce*).

2. Projekt EUROPEP – Comparaison des politiques d'éducation prioritaire en Europe. Evaluation, conditions de réussite (viz výše *Mezinárodní vědecká spolupráce*).

3. Průzkum ke zmapování vzdělávacích potřeb u dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí pro projekt „Střediska integrace menšin“ – 2007-2008 - zadavatel IPPP ČR. Vznikl cenný materiál, který na pozadí hloubkové literární rešerše přináší makro i mikroanalýzy žáků z různých sociokulturně znevýhodněných skupin (zejména imigranti, Romové); rozkrývá je rozpor mezi emickým konceptem - potřebou se vzdělávat ze strany aktérů a etickou perspektivou - vzdělávací potřebou, kterou generuje vzdělávací systém. Přípravovaná publikace *Žáci ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a jejich vzdělávací potřeby*. (D. Bittnerová, A. Kucharská, M. Levínská, J. Procházková, M. Rendl);

4. L. Hříbková: Výzkum nadaných žáků (viz: Nadání a nadaní: Pedagogicko–psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školské praxi. Praha: Grada 2009; účast ve VZ MSM 0021620862; publikační činnost).
5. L. Pavelková: Výzkum žákovské motivace (viz: Motivace žáků k učení. (Perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci). Praha: UK PedF 2003; GA ČR 406/06/0438; účast ve VZ MSM 0021620862; publikační činnost).
6. V. Pokorná: Výzkum inkluzivní a kognitivní edukace (viz: INCLUES www.inclues.org; organizátorka konference Inclusive and Cognitive Education – UK PedF 2005; publikační činnost).
7. Účast na výzkumu MSM 0021620862 Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělávání -2007-2011. Člen Rady výzkumného záměru (Z. Helus); samostatný dílčí úkol: Autodiagnostika jako předpoklad a účinný nástroj sebereflexe učitele (V. Hrabal, I. Pavelková), Vzdělávání učitelů pro práci s nadanými žáky: mýty a realita (L. Hříbková), Vedení školní třídy na ZŠ a SŠ (L. Valentová).
8. Třídílná řada publikací z Výzkumného záměru – MSM 114100002 1999-2004 (jehož Rozsah uplatněných výsledků jinak představuje 249 položek evidovaných v databázi CEZ, resp. RIV). *Pedagogicko psychologické poradenství I. Vybrané problémy* 2005 je věnováno některým teoretickým i novým „věcným“ problémům v poradenství. *Pedagogicko psychologické poradenství II. Diagnostika*. 2002 přináší přehled obecně používaných diagnostických metod i některých specifických metod diagnostiky konkrétních poradenských problémů. *Pedagogicko psychologické poradenství III. Intervence*. 2004 je zaměřeno na metody intervence, z nichž některé jsou běžně používány, jiné nejsou zatím příliš známy, ale slibují velký přínos pro práci psychologů a učitelů-výchovných poradců. V textu jsou rovněž řešeny některé specifické typy intervencí. Celá řada je určena především odborníkům pracujícím přímo v poradenství, ale ukazuje se jako užitečná i pro učitele jako spolupracovníky i objednavatele psychologické poradenské pomoci.
9. Ediční řada PSŠE v Karolinu - zhodnocující (s pomocí konkrétních grantů) zkušenost z Longitudinální etnografie dětí školního věku (viz výše *Získaná ocenění za vědu*) a badatelskou práci se studenty (viz *Archiv výzkumu psychického vývoje a jeho historie* - <http://userweb.pedf.cuni.cz/kpsp/archivvyzkumu/kpsp/index.php>).
- Publikace již vydané: *Psychický vývoj dítěte od 1. do 5. třídy*. 2005 (M. Kučera + D. Bittnerová, D. Doubek, L. Hříbková, M. Klusák, M. Levínská, J. Slavík, A. Škaloudová, I. Viktorová); *Formy citů: Lacanovská teorie*. 2008 (M. Kučera); publikace v tisku: *Od sedmi do jedenácti. Jak děti mladšího školního věku píší literaturu*. 2009. ISBN 978-80-246-1630-8 (I. Viktorová); publikace v recenzním řízení: *Dětské hry – games*. (M. Klusák, M. Kučera); publikace připravovaná: *Rodina a škola*. (I. Smetáčková, I. Viktorová; GA ČR 406/09/0910 Komunikace rodiny a školy: nové rysy setkávání).